

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

Prameny

Národní archiv

Fond Svaz Čechů z Volyně – Žatec

Fond Ministerstva práce a sociálních věcí – repatriace

Vojenský historický archiv Bratislava, Centrálna registratúra Trnava, Slovensko

Kmenové listy příslušníků 1. čsl. armádního sboru v SSSR

Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv, Praha

Fond Svazu československých spolků na Rusi

Kmenové listy a spisy legionářů

Archiv Ministerstva zahraničních věcí

Osobní fond Václava Girsy

Sibiřské archivy

Zprávy z Polska

Moravský zemský archiv v Brně, pobočka Slavkov u Brna

Fond ONV Vyškov

Deržavnyj achiv žitomirskoj oblasti, Žitomir, Ukrajina

Děržavnyj archiv rivnenskoj oblasti, Rivne, Ukrajina

Vlastivědné muzeum v Rivne, Ukrajina

Národní muzeum

Oddělení Novodobé dějiny, sbírka Volyňští Češi

Náprstkovo muzeum

Slezské zemské muzeum v Opavě

Polánkovo muzeum Žatec

Muzeum Vyškovska, Vyškov

Regionální Muzeum Tomáše E. Müllera, Bohdalice

Rodinné a osobní archivy uvedené v textu

Periodika

Čechoslovan, ročníky 1911–1916

Naše zahraničí

Hlas Volyně, ročník 1936

Kupičovský hlasatel, ročník 2013

Věrná stráž, ročníky 1946–1952

Russkoje slovo, ročníky 2013, 2014, 2015

Russkij Čech, ročník 1907

Zpravodaj Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, ročníky 1991–2020

Kroniky obcí na Volyni

Kronika Českého Kvasilova

Kronika Dembrovky

Kronika Novin Českých, strojopis

Kronika obce Česká Sklín

Kronika obce Podhájce

Kronika Zdolbunova

Městská kronika Vyškova, rok 1946

(další kroniky jsou uvedeny pod jmény svých autorů)

Webové portály, databáze, internetové edice

Mapa paměti volyňských Čechů: www.volynaci.cz

Paměť národa: www.postbellum.cz

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, internetová knihovna: <http://www.scvp.eu/literature.html>

Literatura a odborné studie ve sbornících

S. P. ASENKOV, Chmel, proizvodstvo, vyvoz i privoz, Sankt Petěrburg 1914.

A. N. ARTIZOV a kol., Češko-Slovackij (Čechoslovacki) korpus 1914–1920, Tom 1., Češko-slovackije vojinskije formirovanija v Rossii, 1914–1917, Moskva 2013.

Jan AUERHAN, Osady českých emigrantů v Prusku, Polsku, Rusku, Praha 1920.

Jan AUERHAN, České osady na Volyni, na Krymu a na Kavkaze, Praha 1920.

Jan AUERHAN, Pokus o demografii zahraničních Čechů a Slováků, bez datace a uvedení místa tisku.

Lukáš BABKA – Igor ZOLOTAREV, Russkaja akcija pomoci, Praha 2012.

S. N. BAZANOV, Iz istorii sozdanija vojnskich formirovanij dlja ruskoj armii iz vojenoplennyh – slavjan v pervuju vojnu, v: S. S. SMETANOVA i kol., Invalidy pervoj mirovoj vojny, Moskva 2013, s. 43.

Jiří BÍLEK a kol., Vojenské fanfáry nad Vltavou. Příběh vojenské hudby v Praze, Praha 2008.

Olexandr BOJKO, Istorija Ukrajiny, Kijiv 2012.

Olexandr BOJKO – Vladimír GONĚC, Nejnovější dějiny Ukrajiny, Brno 1997.

Václav BONEK – Danuše MANOVÁ – Václav STÁREK, Huleč Česká na Volyni. Obraz života v letech 1870–1947, Žatec 1992.

John F. N. BRADLEY, The Czechoslovak Legion in Russia, 1914–1920, New York 1991.

Miroslav BROŽ, Hrdinové od Sokolova, Praha 2006.

Miroslav BROŽ, Válečné dokumenty vypovídají. Čs. zahraniční armáda v dokumentech, exponátech a fotografii, Praha 2007.

Miroslav BROŽ – Milan KOPECKÝ, Československé vojenské jednotky na východě. Svědectví dokumentů, fotografií a věcných exponátů o vzniku a bojové činnosti 1. čs. armádního sboru v SSSR, Praha 2019.

Roma CÍLEK – Karel RICHTER – Přemysl VEVERKA, Hlasy z hořících domů, Praha 2011.

František ČAPKA – Lubomír SLEZÁK – Jaroslav VACULÍK, Nové osídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce, Brno 2005.

Česká škola ve Zdobunově 1931–1947, bez uvedení autora a datace, strojopis.

Valentina DANILEVIČA, do 71 – ričnici malinskoj tragedii, v: Naukovi zapisky rovnenskogo kraeznavčogo muzeju, v. XII., částina 2. Rivne 2014.

Tamara DMITRENKO, Zemlja Dubenska. Vyčnij poklik Istorii, Dubno 2015.

Helena DLUHOŠOVÁ, Vystěhovalectví na Ukrajinu, v: Stanislav BROUČEK, Národopisná knihovna. Češi v cizině, Praha 1996, s. 48–66.

Ludvík DOLEŽAL – Lubomír KROUPA, Ženijní vojsko. Historie a současnost, Praha 2003.

Alexander DRBAL, Češi na Ukrajině, v: Stanislav BROUČEK, Češi v cizině, Praha 2004, s. 44–68.

Vladimír DUFEK, Doplňky k dějinám volyňských Čechů I. Protiněmecký odboj. Blaník. Mírový život, Praha 2003.

Vladimír DUFEK, Kapitoly z dějin volyňských Čechů, Praha 1997.

Vladimír DUFEK, Návrat volyňských Čechů do vlasti v archívních materiálech, Praha 1997.

Vladimír DUFEK, Mučednické obce na Volyni. Český Malín. Michna-Sergejevka. Vyhnaní na Sibiř, Praha 2002.

Jan DVOŘÁK, Antonín Vodsedálek a proces s českými učiteli na Ukrajině, v: Paměť a dějiny, ročník 2013, č. 3, s. 97–114.

Alexandr ENT, Východní Volyň v letech 1918–1947, strojopis, nedatováno.

Josef FOITÍK a kol., Volyňští Češi. Emigrace a návrat do vlasti, Olbramovice 1984.

Josef FOITÍK, Zapomenutý boj, Praha 2012.

Josef FOLPRECHT, Čechoslováci polští, Praha – bez datace.

Josef FOLPRECHT, Studie o povaze zahraničních krajanů, Praha 1947.

B. D. GALNERINA, Tragedija reformátora: Aleksandr II. v vospominanijach sovremenikov, Sankt-Peterburg 2006.

C. J. GAŠPERIK, Zemedelským Polskom, Bratislava 1929.

- Galina GORDASEVIČ, Stepan Bandera: ljudina i mif, Kijiv 2015.
- Iva HEROLDOVÁ, Válka v lidovém podání. Národně osvobozenecský boj volyňských a jugoslávských Čechů. Opera ethnologica 7, Praha 1977.
- Jiří HOFMAN, Češi na Volyni, Praha 2007.
- Jiří HOFMAN, Češi na ukrajinské Volyni v době holocaustu, Praha 2011.
- Jiří HOFMAN – Jaroslav KLICPERA – Věra PELCOVÁ, Historická mapa českého osídlení na Volyni, II. vydání, Praha 2020.
- Jiří HOFMAN – Václav ŠIRC – Jaroslav VACULÍK, Volyňští Češi v první a druhém odboji, Praha 2004.
- František HONZÁK – Marek PEČINKA a kol., Evropa v proměnách staletí, Praha 1997.
- Jaroslav HRBEK – Vít SMETANA a kol., Draze zaplacená svoboda. Osvobození Československa 1944–1945, svazek I. a II., Praha 2009.
- Jaroslav HYBLER, Moje vzpomínky na válku 1944–1945, nedatováno, strojopis.
- N. A. CHODOROVICH, Odbojové hnutí a československé vojsko v Rusku (1914–1917), Praha 1928.
- Boris ILJUK (edr.), Prof. Evžen Rychlík – učenec a vlastenec z Východní Volyně. Vybrané spisy, Praha 2019.
- Bohumil JANČA a kol., Holoveň Česká na Volyni, nedatováno, strojopis.
- Jaroslav JAROLÍMEK, Darnica – Kijev (prvých deset tisíc), Praha 1926.
- Josef JIRÁSEK, Rusko a my, Praha 1929.
- Václav KAČÍREK, Čeští hasiči na Volyni, Praha 2004.
- Antonín S. KALINA, O dějinách československé revoluce 1914–1918 (vydáno vlastním nákladem), Lakewood, Ohio, USA 1982, část E – 1.
- Jan KAPRAS, Zvláštní otisk z díla Československá vlastivěda, svazek V., bez datace a uvedení místa tisku.
- N. KARŽANSKIJ (KAČANOV), Rusko a československé legie, Praha 1919.
- Mikuláš KONČICKÝ – Pavel VRANSKÝ, Bez nároku na slávu, Ostrava 2015.
- Milan KOPECKÝ, Československý samostatný ženijní prapor 1 (1944–1945), Praha 2007.
- Milan KOPECKÝ, Československý sborový dělostřelecký pluk 5 (1944–1945), Praha 2012.
- Milan KOPECKÝ – Petr SEHNÁLEK, Poslední výstřely. Bojová cesta 1. československého armádního sboru v SSSR v květnu 1945, Bratislava 2017.
- Jan a Sabina KRATOCHVÍLOVI, Rytíři nebes, Brno 2017.
- A. V. KOZLOV, Vsja pravda ob ukrajinskoj povstančeskoj armii (UPA), Moskva 2014.
- Danuše KŠICOVÁ – Jaroslav VACULÍK (eds.), Rodinná kronika volyňských Čechů, Brno 2006.
- Oldřich KVAPIL, Cesta bouří, Praha 2010.
- Jaroslav KUDELA, Bohumil Čermák, předseda Čs. revoluční organizace v Rusku, Brno 1930.
- Jaroslav KUDELA, Přehled vývoje čsl. revolučního hnutí na Rusi, Praha 1923.
- Jaroslav KUDELA, Petrohradský sjezd a druhé slyšení u cara Nikolaje II., Brno 1935.
- Václav KYTL – Václav ZÁPOTOCKÝ – Miloslava ŽÁKOVÁ, Kupučov. Jak nám o něm vyprávěli. Fakta a jména, Praha 1997.
- Václav LANGER, Almanach příslušníků československého zahraničního vojska 1939–1945 z území Novojičínka, Nový Jičín 2015.
- E. E. LAUSEGER, Pod slavnými prapory starodružiníků (historické vzpomínky), Praha 1927.
- L. LJAŠENKO, Aleksandr II., Moskva 2010.
- S. MAGID, K prehistorii vzniku československých legií na Rusi, v: Československé legie v Rusku. Sborník příspěvků z kolokvia 9. 5. 2001 v Praze, Praha 2003.
- Josef MALÍNSKÝ a kol., Deset let české školy a Odboru ČMŠ v Lucku (1929–1939), Luck 1939.
- Valerij MARKOV, 1. český legion v Buzuluku, v: Krasnoe i Beloe, kniha 4, Buzuluk: istorija v sobitijach i licach, Buzuluk 2009, s. 73–80.
- Zdenko MARŠÁLEK, „Česká“ nebo „československá“ armáda?, Praha 2017.
- Dagmar MARTINKOVÁ (ed.), Tři vlny reemigrace krajanů do vlasti: Přínos a perspektivy, Praha 2016.
- Dagmar MARTINKOVÁ, Krajanské organizace v Rusku a jejich přínos pro formování České družiny. V: Jiří FILIP a kol., 100 let československých legií. Sborník příspěvků z 2. mezinárodní konference Československé obce legionářské, Praha 2014, s. 89–97.
- Dagmar MARTINKOVÁ, Československé legie v Rusku a volyňští Češi. V: Československé legie v boji za samostatný stát a jejich odkaz v 21. století. Sborník příspěvků z 1. mezinárodní konference Československé obce legionářské, Praha 2016, s. 133–141.

- Dagmar MARTINKOVÁ, Československý odboj v Rusku na počátku války. V: Jaroslav LÁNÍK Jaroslav – Tomáš KYKAL a kol., Léta do pole okovaná, 1914 proměny společnosti a státu ve válce, Praha 2015, s. 323–329.
- Dagmar MARTINKOVÁ, Podíl ruských Čechů na československém odboji v Rusku na počátku velké války. V: Sborník prací Pedagogické fakulty MU, řada společenských věd, roč. 29, 2015, č. 2, s. 17–24.
- Dagmar MARTINKOVÁ, Volyňští Češi v době 1. světové války. V: Češi na terenach Volyni, Dubno-Ukrajina 2016, s. 100–103.
- Dagmar MARTINKOVÁ, Volyňští Češi, zakladatelé chmelařství a pivovarnictví na Ukrajině. V: Martin VESELÝ (ed.), Orosené dějiny (Sborník z konference), Ústí nad Labem 2019, s. 327–335.
- Dagmar MARTINKOVÁ, Návrat volyňských Čechů po 2. světové válce (1945–1947). V: „Tři vlny reemigrace. Perspektivy a přínos“, Litoměřice 2016, s. 49–60.
- Josef Alois MARTINOVSKÝ, Kronika Českého Malína, Praha 1945.
- Josef Alois MARTINOVSKÝ – Václav ŠIRC, Kronika Českého Malína, bez uvedení místa tisku, rok 1983.
- Tomáš G. MASARYK, Světová revoluce, Praha 1925.
- Jiří MATYÁŠ a kol., Schola Zatecensis. Dějiny žateckého gymnázia, Ústí nad Labem 2009.
- Rudolf MEDEK, Památce Zborova 1917–1927, Praha 1927.
- Rudolf MEDEK, Za svobodu. Obrázková kronika československého revolučního hnutí na Rusi 1914–1920, Praha 1926, 1.–4. díl.
- Josef MIKŠ – Dagmar STRYJOVÁ, Ztracené domovy. Germanizační plány okupantů a jejich realizace na Vyškovsku v letech 1939–1945, Vyškov 1987.
- P. N. Miljukov, Istorija vtoroj ruskoj revolucii, Sankt Petěrburg 2014.
- Ivan MINDOŠ, – Josef RODÁK, Dukla večne živá 2, Zborník spomienok účastníkov Karpatsko-dukelskej operácie, Košice 1975.
- Ivan MINDOŠ – Josef RODÁK, Dukla večne živá 4, Zborník spomienok účastníkov Karpatsko-dukelskej operácie, Košice 1982.
- Ivan MINDOŠ – Josef RODÁK, Dukla večne živá 10, Zborník spomienok účastníkov Karpatsko-dukelskej operácie a odborných prác, Košice 1988.
- Ivan MINDOŠ – Josef RODÁK, Dukla večne živá 11, Zborník spomienok účastníkov Karpatsko-dukelskej operácie a odborných prác, Košice 1989.
- Georgij MOKRICKIJ, Žitomir – Český Žytomyr, Žitomir 2016.
- Dmitrij MONACHOV, Bomba dlja carja. Ochota na Aleksandra II., Moskva 2009.
- Georg MOTYKA, Vid volyňskoj rizanii do operacii „Visla“. Polsko – ukrajinskij konflikt 1943–1947, Kijiv 2013.
- Aleksandr MURATOV – Dina MURATOVA, Sudby čechov v Rossii, XX vek. Puť od Kieva do Vladivostoka, Praha 2012.
- Václav NESVATBA, Soubor vzpomínek bývalých i současných pamětníků volyňských Čechů, Žatec 2008, strojopis.
- Valentin NOVÁK, Letcem v Anglii, Praha 2003.
- Jana NOSKOVÁ, Reemigrace a usídlování volyňských Čechů v interpretacích aktérů a odborné literatury, Brno 2007.
- Jiří OLÍČ, Volyňský dalekohled, Olomouc 2006.
- Edmund ORIAN, Československá legie v Rusku 1914–1920, díl I., Praha 2014.
- Vladimír PALIČKA, Nezaváté časem. Volyňští Češi v tankových bojích, Praha 1995.
- Vladimír PALIČKA, Pod pancířem tanku k domovu, Praha 2009.
- Jaroslav PAPOUŠEK, Carské Rusko a naše osvobození, Praha 1927.
- Jaroslav PAPOUŠEK, Jiří Klecanda bojovník za věc národa, Praha 1928.
- Jiří PAVLÍK, Otakar Červený, Praha 2014.
- Jaroslav PERNÝ, Vzpomínky, nedatováno, strojopis.
- Ivana PARKMANOVÁ (red.), Ženy bojující v zahraničních jednotkách za druhé světové války, Praha 1992.
- Václav PETŘÍČEK, Domov v cizině, Podbořany 2004.
- Mikola POSIVNIČ, Stepan Bandera, Charkov 2015.
- Alexej POSPÍŠIL, Československá duševní armáda na Rusi, Praha 1921.
- Vojtěch PRÁŠEK, Česká družina, Praha 1934.

- Emílie RAMPASOVÁ, Vzpomínky, nedatováno, strojopis.
- Michal REIMAN, Ruská revoluce, Praha 1991.
- Rodinná kronika Klichů a Poláků, bez uvedení autora, datováno 1978, strojopis.
- Viktor ROG – Vasilij BOJKO, Ukrajinskij nacionalizm: Antologija. Tom 1, Kijiv 2014.
- Jan RYCHLÍK a kol., Dějiny Ukrajiny, Praha 2015.
- Markéta RYTÍŘOVÁ (ed.), Přežil jsem Duklu. Vzpomínky Rostislava Kubišty, Mladá Boleslav 2018.
- Tomáš ŘEPA, Banderovci, Praha 2019.
- S. D. SAZONOV, Vospomonanija, Moskva 2014.
- Vladimír SAMEC, Kronika obce Dembrovka na Volyni, 1994, strojopis.
- O. S. SMYSLOV, Stěpan Bandera i borba OUN, Moskva 2011.
- Timothy SNYDER, Krvavé země, Praha 2013.
- Ludvík SVOBODA, Deník z doby válečné, Praha 2008.
- Ludvík SVOBODA, Cestami života I., Praha 1996.
- Ludvík SVOBODA, Cestami života II., Praha 1992.
- Witold SZABLOWSKI, Spravedliví zrádci. Sousedé z Volyně, Ostrava 2018.
- Rudolf ŠEDÝ, České osady na Ukrajině a Krymu, v: Naše zahraničí, ročník IV., sv. 3, listopad 1923, s. 121–123.
- Miroslav ŠESTÁK, Pouť Čechů do Moskvy roku 1867, Praha 1986.
- Václav ŠIRC, Minulost zavátá časem. Kronika Českých Dorohostají a přilehlých osad Libánovky a Máslenky, Most 1982.
- F. V. ŠTEIDLER, Československé hnutí na Rusi, Praha 1922.
- Miroslav ŠVANKMAJER a kol., Dějiny Ruska, Praha 1999.
- Jiřina ŠVERMOVÁ KOPOLDOVÁ, Deníček spojačky, Praha 2015.
- Boris TATAROV, Novodobí husité, Československé vojenské jednotky v Rusku, Praha 2010.
- Jaroslav VACULÍK, Češi v cizině 1850–1938, Brno 2009.
- Jaroslav VACULÍK, Dějiny volyňských Čechů I. díl, Praha 1997.
- Jaroslav VACULÍK, Dějiny volyňských Čechů II. díl, Praha 1998.
- Jaroslav VACULÍK, Dějiny volyňských Čechů III. díl, Brno 2001.
- Jaroslav VACULÍK, Masarykův spolupracovník MUDr. Václav Girska, v: T. G. Masaryk, jeho spolupracovníci a vznik československého státu. Sborník příspěvků z XIII. ročníku semináře Masarykova muzea v Hodoníně, Hodonín 2009.
- Jaroslav VACULÍK, Poválečná reemigrace a usídlování zahraničních krajanů, Brno 2002.
- Jaroslav VACULÍK, Reemigrace a usídlování volyňských Čechů v letech 1945–1948, Brno 1984.
- Nada VALÁŠKOVÁ, Češi v Rusku, v: Stanislav Brouček, Národopisná knihovna. Češi v cizině, Praha 1996, s. 26–47.
- V. VJATROVIČ a kol., Ukrajinska povstanska armija, Lvov 2011.
- Jan VONDRÁČEK, A smrt byla na dosah, Praha 2009.
- Václav VONDRÁK, Z doby bojů o samostatné čsl. vojsko na Rusi s předmlouvou gen. O. Husáka, Praha 1925.
- Vondrák contra Masaryk, knihovna Bohemia 1. (tiskem vlastním), Köln/R. 1958, bez uvedení autora.
- Josef VLK, Popis osady, domů a obyvatelstva Českého Boratína, v: Naše zahraničí, ročník VIII., sv. 1, březen 1927, s. 4–8.
- Florián ZAPLETAL, Album zrádců, Praha 1919.
- A. ZEMAN (red.), Cestami odboje 3. díl, Praha 1927.
- Igor ZIMIN, Ljudi Zimnovo dvorca. Monaršie osoby, ich favority i slugi, Moskva – Sankt-Petěrburg 2014.
- Andrej ZUBOV, Dějiny Ruska 20. století – díl I., Praha 2014.
- Andrej ZUBOV, Dějiny Ruska 20. století – díl II., Praha 2015.
- Zlatica ZUDOVÁ LEŠKOVÁ (ed.), Válečný rok 1944. Příspěvky účastníků mezinárodní konference konané ve dnech 19.–20. října 1999 v Praze, Praha 2001.
- František ZUMAN, Osvobozenká legenda, Praha 1922.
- Miloslava ŽÁKOVÁ – Václav ZÁPOTOCKÝ – Václav KYTL, Kupačovi. Jak nám o něm vyprávěli. Fakta a jména, Praha 1997.